

Організаційно-методичні особливості реалізації спортивної волонтерської діяльності в освітніх закладах України та світу

Ірина Когут, Олена Степанюк

Національний університет фізичного виховання і спорту України, Київ, Україна

Анотація. Аналіз літературних джерел свідчить, що студентська молодь – це один із найважливіших ресурсів спортивної волонтерської діяльності. Дослідження основних аспектів організації процесу навчання спортивних волонтерів свідчить, що не існує єдиної системи їх залучення та підготовки до змагань і заходів різного рівня, що й обумовило актуальність обраної теми. *Мета.* Визначення організаційно-методичних особливостей залучення та підготовки студентської молоді до спортивної волонтерської діяльності в освітніх закладах України та світу. *Методи.* Аналіз і узагальнення науково-методичної літератури, документальних джерел та матеріалів мережі Інтернет, порівняння й зіставлення; методи логічного та системного аналізу. *Результати.* На основі аналізу та узагальнення даних літературних джерел конкретизовано основні погляди науковців про вплив волонтерства на студентську молодь. Виділено основні мотиви молоді до волонтерської діяльності. Проаналізовано запропоновані вітчизняними та зарубіжними науковцями організаційно-методичні особливості залучення та підготовки студентської молоді до спортивної волонтерської діяльності у закладах вищої освіти України та світу.

Ключові слова: спортивна волонтерська діяльність, студенти, організаційно-методичні особливості, навчання волонтерів.

Iryna Kohut, Olena Stepaniuk

ORGANIZATIONAL AND METHODOLOGICAL FEATURES OF IMPLEMENTING SPORTS VOLUNTEERING IN EDUCATIONAL INSTITUTIONS OF UKRAINE AND THE WORLD

Abstract. The analysis of literary sources shows that student youth is one of the most important resources of sports volunteering. The study of the main aspects of the training process organization for sports volunteers shows that there is no single system of their involvement and preparation for competitions and events of various levels, which determined the relevance of the chosen topic. *Objective.* Determination of organizational and methodical features of involvement and preparation of student youth for sports volunteering in educational institutions of Ukraine and the world. *Methods.* Analysis and generalization of scientific and methodical literature, documentary sources and Internet materials, comparison; methods of logical and system analysis. *Results.* Based on the analysis and generalization of literary sources, the main views of scientists about the impact of volunteering on student youth have been specified. The main motives of young people for volunteering are highlighted. The organizational and methodological features of attracting and preparing student youth for sports volunteering in higher education institutions of Ukraine and the world, proposed by domestic and foreign scientists, were analyzed.

Keywords: sports volunteer activity, students, organizational and methodical features, training of volunteers.

Вступ. Невід'ємною складовою міжнародного спортивного руху є волонтерська діяльність у спорті, яка з кожним роком набуває все більшої популярності у різних країнах світу. Найбільш розвинені країни визнають волонтерську діяльність важливою складовою суспільства та чинником його розвитку [17, 18, 23]. На думку зарубіжних та вітчизняних науковців, найчисельнішою групою волонтерів є учнівська та студентська молодь, для якої волонтерська діяльність є способом проведення вільного часу, само-реалізації, можливістю принести користь суспільству і слугує стимуляцією майбутніх фахівців до професійного зростання та розвитку [21–23, 31].

У науково-методичній літературі багато фахівців досліджували питання підготовки та залучення суспільства до волонтерської діяльності [7, 29, 35, 36]; специфіку спортивної волонтерської діяльності [2, 12, 16, 17].

Проте на сьогодні не вирішеними залишаються питання організаційно-методичних особливостей реалізації спортивної волонтерської діяльності в закладах вищої освіти, що й обумовлює актуальність дослідження.

Роботу виконано на кафедрі професійного, неолімпійського та адаптивного спорту Національного університету фізичного виховання і спорту України відповідно до плану науково-дослідної роботи Національного університету фізичного виховання і спорту України на 2021–2025 рр. за темою 1.4. «Теоретико-методологічні засади розвитку професійного, неолімпійського та адаптивного спорту в Україні в умовах реформування сфери фізичної культури і спорту» (номер держреєстрації 0121U108294).

Мета дослідження – визначення організаційно-методичних особливостей залучення та підготовки студентської молоді до спортивної волонтерської діяльності в освітніх закладах України та світу.

Kohut I., Stepaniuk O. Organizational and methodical features of implementing sports volunteering in educational institutions of Ukraine and the world. *Theory and Methods of Physical Education and Sports*. 2022; 2: 71–75
DOI: 10.32652/tmfvs.2022.2.71–75

Когут І., Степанюк О. Організаційно-методичні особливості реалізації спортивної волонтерської діяльності в освітніх закладах України та світу. *Теорія і методика фізичного виховання і спорту*. 2022; 2: 71–75
DOI: 10.32652/tmfvs.2022.2.71–75

Таблиця 1. Погляди науковців на вплив волонтерства на студентську молодь

Учений	Вплив волонтерства на студентську молодь
Кац і Розенборг	Допомагає набути конкурентних якостей на ринку праці. Людина може вказати потенційному роботодавцю, що вона володіє бажаними якостями та навичками
Є. Первушина	Сприяє професійній орієнтації та соціалізації студентів, їхньому особистісному розвитку, готує їх до самостійного життя, сприяє формуванню активної професійної позиції, професійної адаптації
Є. Крутицька	Проявляється у реалізації виховної, освітньої та розвиваючої функцій
Є. Преблагіна	У спорті сприяє успішній професійній орієнтації, розвитку базових особистісних та соціальних компетенцій, таких як здатність до комунікації, досвід лідирування та взаємодії у групі, самоорганізація
З. Бондаренко	Формує певні життєві позиції, сприяє саморозвитку та самореалізації студентів, дає можливість засвоювати соціальний досвід та виступає одним з напрямів позанавчальної роботи у закладах вищої освіти

Методи дослідження: аналіз і узагальнення науково-методичної літератури, документальних джерел та матеріалів мережі Інтернет, порівняння й зіставлення; методи логічного та системного аналізу.

Результати дослідження та їх обговорення. Багатьма науковцями [18, 21–23] зазначено, що найбільша категорія спортивних волонтерів – це студентська молодь. У роботах К. Ушинського зазначено, що період з 16 до 22 років є «визначальним», наголошуючи, що саме в цей час формується світогляд і характер людини. Учені (Ч. Дарвін, Л. Грінберг, Дж. Ф. Раштон) вважають, що прагнення допомагати генетично обумовлене. Аналіз наявної літератури свідчить про різноманітні погляди науковців на вплив волонтерства на студентську молодь (табл. 1).

Науковцями зазначено, що студенти-волонтери мають особливі мотиви до цієї діяльності [18, 20, 23, 28, 29, 35]. Насамперед їх цікавить можливість набуття і вдосконалення професійних навичок. Вони можуть бути як формальними – отримання заліку, проходження практики, так і реальними – набуття фахових знань з майбутньої спеціальності, напрацювання навичок спілкування з клієнтами тощо [30, 32, 34]. Причому, на відміну від підлітків-волонтерів, яких більшою мірою хвилює проблема міжособистісної комунікації. Для студентів більш важливим є спілкування з професіоналами в обраній спеціальності, знайомство з новими методиками і технологіями, а саме все те, що може їм допомогти у подальшо-

му стати висококваліфікованими фахівцями і успішно працевлаштуватися [14, 16, 25].

У наукових працях [13, 17, 19] виділено основні мотиви молоді до волонтерської діяльності:

- реалізація особистісного потенціалу;
- соціальне визнання, відчуття суспільної значущості;
- самореалізація та життєве самовизначення;
- мотив професійної орієнтації;
- можливість розширення кола спілкування, дружньої взаємодії з однодумцями;
- набуття досвіду лідерства та соціальної взаємодії;
- виконання громадського та релігійного обов'язку;
- організація вільного часу.

Дані спеціальної літератури свідчать, що студенти часто розглядають волонтерство як «інвестицію» у свій людський капітал, що допомагає їм набути та сформувати навички, які можуть бути бажаними на потенційних робочих місцях. У працях В. Голуб та Д. Сміт [8, 26] обґрунтовано значення волонтерської діяльності у різних сферах суспільства (табл. 2).

Узагальнення літературних джерел, де фахівці досліджували питання волонтерської діяльності та участь у ній студентської молоді, дозволяє розглянути напрацьовані організаційно-методичні особливості залучення та навчання спортивних волонтерів у закладах вищої освіти (ЗВО) України та світу. У проаналізованих працях представлено дієві механізми відбору та залучення, навчання й моніторин-

гу, підтримки і заохочення волонтерів до спортивних змагань. У вітчизняній та зарубіжній літературі нами опрацьовано та виділено наукові роботи, що стосуються навчання спортивних волонтерів у закладах освіти та громадських організаціях та були опубліковані протягом останніх 20 років [2, 7, 11]. Зокрема, І. Бойко впровадила навчальну програму за вибором «Організаційно-методичні засади підготовки волонтерів спортивних змагань» для студентів Національного університету фізичного виховання та спорту України. Ця програма розрахована на 72-годинне навчання та складається з п'яти розділів. У рамках дослідження розроблено програму підготовки спортивних волонтерів для громадських спортивних установ нашої країни. Навчання в рамках програми складається з 11 тем, що розглядають організацію та підготовку спортивних волонтерів до змагань. Ученою зазначено, що дані програми допомогли виділити основні напрями, за якими доцільно здійснювати підготовку олімпійських волонтерів, сприяти залученню, навчанню та контролю за роботою волонтерів [1].

Згідно з даними літературних джерел, І. Петренко досліджено питання залучення, навчання, мотивації та заохочення студентської молоді до волонтерської діяльності. В межах наукової праці запропоновано створити громадську організацію «Клуб спортивного волонтерства», до якої ввести структурну одиницю, яка проводитиме навчання спортивних волонтерів, – «Школа спортивних волонтерів» [14, 15, 17]. Запропоновано проводити навчання у два блоки: теоретичний та практичний.

Теоретичний блок включає лекції, тренінги, семінари із залученням провідних фахівців сфери фізична культура і спорт. Практична частина передбачає участь у фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходах.

Нею розроблено авторську програму «Програма підготовки спортивних волонтерів», яка триває три місяці (76 год). Структура програми складається із дев'яти розділів, що включають теоретичні основи, мету і завдання спортивної волонтерської діяльності в сучасному волонтерському русі, основні питання спортивного волонтерства у студентському житті, особистісного розвитку спортивних волонтерів та основних законодавчих документів, які регламентують волонтерську діяльність в Україні [15].

Науковцями Волинського державного університету імені Лесі Українки створено молодіжну громадську організацію «Волонтерський клуб м. Луцька». До основних завдань клубу входять: сприяння розвитку волонтерського руху та пропаганда його принципів серед студентської та учнівської молоді міста Луцька та Волинської області, проведення громадських волонтерських акцій на місцевому рівні; здійснення та захист прав і свобод, задоволення соціальних і культурних інтересів молодих громадян; створення умов для саморозвитку членів клубу як особистостей, членів суспільства, громадян України, професійного становлення як фахівців соціальної сфери (соціальних педагогів та працівників) [6].

Працівниками Всеукраїнського громадського центру «Волонтер» розроблено 72-годинну навчальну програму «Основи волонтерської роботи», яка складається із дев'яти тем, що торкаються питань основ милосердя та до-

бровільності, організаційних та методичних знань, умінь та навичок, необхідних кожному волонтеру [11].

Узагальнення перерахованих даних дозволяє стверджувати, що існуючі дослідження особливостей навчання та підготовки студентської молоді до волонтерської діяльності, організації і проведення спортивних змагань є вкрай необхідними, вони сприяють:

- створенню ефективної системи навчання волонтерів;
- пропаганді ідей та цінностей волонтерства у студентському середовищі;
- отриманню умінь і навичок взаємодії з людьми;
- формуванню вміння працювати з великими обсягами інформації;
- вдосконаленню здатності налагоджувати ділові зв'язки;
- розвитку вміння працювати в команді.

Разом з тим, волонтерська діяльність дозволяє закладам вищої освіти:

- формувати позитивний імідж для ЗВО;
- виявити найбільш активних, талановитих та відповідальних студентів;
- сприяти соціально-економічному розвитку країни та регіону за рахунок підвищення соціальної активності молоді;
- розвивати зв'язки зі стратегічними партнерами, з регіональною та муніципальною владою, бізнес-спільнотою та громадськими організаціями;
- налагодити співпрацю з регіональними та місцевими громадськими організаціями, які беруть участь у волонтерській діяльності [16, 19, 31].

Деякими науковцями [3–5, 10, 24, 33] запропоновано створення молодіжних волонтерських агентств на базі університету для отримання студентами нових знань і навичок під час участі у волонтерській діяльності. Форми навчання: лекційні заняття, збори, обговорення в міні-групах, ділові ігри, «круглі столи», дискусії, звіти.

Навчання пропонується проводити в три етапи: теоретичне навчання; проєктно-тренінгове (програми підготовки, семінари і тренінги, вирішення ситуаційних завдань, обговорення кейсів); практика.

Є. А. Первушиною [20] розроблено та впроваджено курс «Волонтерська діяльність». Навчання проходить безпосередньо у ЗВО. Воно включає тренінги, лекції, презентації, дискусії, роботу в групах, вирішення кейсів та інші форми проведення занять. Практика проводиться на об'єктах разом з представниками оргкомітету заходів та змагань. Включає практичні заняття на об'єктах, участь у репетиціях або тестових змаганнях, а також навчальні екскурсії та дистанційне навчання. Грунтується на використанні мережі Інтернет та передбачає вивчення навчальних матеріалів, виконання домашніх завдань, проходження тестів.

Узагальнюючи інформацію, нами визначено основні розділи, які пропонуються для викладання під час підготовки спортивних волонтерів:

1. Історія спортивного волонтерства.
2. Роль та значення спортивного волонтерства під час організації та проведення фізкультурно-оздоровчих заходів та спортивних змагань.
3. Менеджмент та волонтерство.
4. Основи роботи в команді.

Таблиця 2. Значення волонтерської діяльності у різних сферах суспільства

Сфера	Внесок
Матеріально-економічна	Зменшення навантаження на бюджет за рахунок виконання соціально-корисної роботи кваліфіковано, науково обгрунтовано та безоплатно
Соціальна	Встановлення стійких зв'язків між різними соціальними групами, заснованих на ідеях усвідомленої безкорисливої взаємодопомоги
Політична	Розвиток громадянського суспільства країни через внесок у науково-освітній та інтелектуальний потенціал волонтерського руху як невід'ємної його складової
Духовна	Розвиток культури суспільства й таких цінностей, як альтруїзм, безкорисливість, гуманізм, милосердя, чуйність, самовідданість, співчуття, партнерство тощо

5. Способи вирішення конфліктних ситуацій у волонтерських групах.

6. Етикет поведінки на спортивних змаганнях.

7. Особистісний розвиток спортивних волонтерів.

8. Спортивне волонтерство у студентському житті.

І. Ф. Фрайзуліним наголошено, що спортивні волонтери, які займаються організацією спортивних змагань та працюють безпосередньо на змагальних майданчиках, повинні додатково володіти фізкультурно-спортивною компетенцією: знати специфіку та правила змагань обраного виду спорту, а також мати високий рівень фізичної готовності [27].

Науковці вказують, що волонтерська діяльність на великих спортивних заходах пов'язана зі значним рівнем соціальної активності волонтерів та вимагає від них достатнього рівня працездатності, стресостійкості, розвинених навичок комунікативного спілкування, відповідальності та дисципліни [1, 3, 22, 27, 34]. Крім того, кандидатам у спортивні волонтери висуваються вимоги до рівня володіння іноземними мовами, знання засад історії своєї країни та рідного регіону, правил проведення змагань тощо [9, 13].

Висновки:

1. Аналіз наукових трактувань значення спортивної волонтерської діяльності на студентську молодь свідчить про спрямованість на формування толерантного, вихованого, гармонійно розвиненого, зорієнтованого на професійний розвиток і вдосконалення фахових навичок молодого покоління.

2. Визначено, що основними мотивами студентів до спортивної волонтерської роботи є набуття і вдосконалення професійних навичок, створення унікальних можливостей для реалізації властивостей особистості, розвитку організаторських здібностей, набуття соціального та життєвого досвіду, оволодіння моральною та комунікативною культурою, реалізація почуття відповідальності за все, що відбувається навколо, формування необхідності надання допомоги іншим людям тощо.

3. Проаналізовано дані літературних джерел з організаційно-методичних особливостей залучення та підготовки студентської молоді до

спортивної волонтерської діяльності в закладах вищої освіти та узагальнено основну інформацію, необхідну для навчання спортивних волонтерів. Виділено основні пріоритети підготовки студентської молоді до волонтерської діяльності, організації і проведення спортивних змагань; напрями зацікавленості закладів вищої освіти до впровадження програм волонтерської підготовки студентів; етапів та складових підготовки, форм навчання волонтерів; основних сформованих навичок у студентів-волонтерів тощо.

Перспективи подальших досліджень полягають у розробці авторської програми підготовки волонтерів у закладах вищої освіти на матеріалі волонтерської програми Спеціальних Олімпіад «Об'єднаний спорт».

Конфлікт інтересів. Автори заявляють, що відсутній будь-який конфлікт інтересів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бойко І, Радченко Л. Добровольча діяльність в олімпійському спорті. Наука в олімпійському спорті. 2018 (4) 32-38.
2. Бондар АС. Підготовка волонтерів в рамках Євро-2012. Слобожанський науково-спортивний вісник. Харків: ХДАФК. 2010;2:149-152.
3. Бондаренко ЗП. Волонтерська робота у вищому навчальному закладі. Вісник Запорізького національного університету. 2008;1:25-31.
4. Бондаренко ЗП, Журавель ТВ, Лях ТЛ. Менеджмент волонтерських груп від А до Я: навч.-метод. посібник. Київ. 2012; Верс-04. С. 288.
5. Борисова ОВ, Когут Ю, Маринич ВЛ. Особливості підготовки майбутніх фахівців сфери фізичної культури та спорту для роботи з особами з інвалідністю. Фізична культура і спорт: досвід та перспективи: матеріали Міжнар. науково-практ. конф. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т; 2017. С. 122-124.
6. Вайнілович НА. Чинники формування мотивації людини до здійснення волонтерської діяльності. Вісник НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право. 2012 [цитовано 2020 Лис 21]; 2(14):53-59.
7. Вайнола РХ, Карпська АЙ, Комарова НМ та ін. Волонтерський рух в Україні: тенденції розвитку. Київ; 2002. 406 с.
8. Голуб ВЛ. Роль волонтерської діяльності в освітньо-науковому просторі суспільства та її значення для державного управління. Збірник наукових праць Національної академії державного управління при Президенті України. 2013;2:160-178.
9. Євтуха ВБ, Гаркавенко ЗО. Основи волонтерської діяльності: навчально-методичний посібник. Київ: Фенікс; 2012. 208 с.
10. Заверико НВ. Організація роботи служби волонтерів: метод. рекомендації. Запоріжжя: ЗДУ; 2005. 28 с.
11. Закон України «Про волонтерську діяльність» від 19.04.2011 № 3236-VI [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3236-17>.

12. Когут Ю, Матвеев СФ, Маринич ВЛ, Гончаренко ЄВ. Концептуальні положення реалізації соціально-гуманістичних засад адаптивної фізичної культури в українському освітньому просторі. Теорія і методика фізичного виховання і спорту. 2020;2:130-142. DOI: 10.32652/tmfvs.2020.2.130-142.

13. Крутицька ЄВ, Огнев АС. Методические рекомендации по организации и развитию волонтерства в вузе. Москва: 2015.

14. Круцевич ТЮ. Соціальні аспекти відносин української молоді та спортсменів Спеціальних Олімпіад. В: Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві; зб. наук. праць Східноєвроп. нац. ун-ту ім. Лесі Українки; Луцьк; 2014 [цитовано 2022 Бер 12]; 2(26):5-10.

15. Ларіонова Н, Кратінова В, Караман О. Історико-феноменологічний аналіз волонтерства. Соціальна педагогіка: теорія та практика. 2007;3:99-105.

16. Левків В. Характеристика спортивного волонтерства як різновиду волонтерської діяльності. Спортивна наука України. 2013 [цитовано 2020 Вер 15]; 5(56):33-37.

17. Левків В, Макуц Т. Характеристика спортивного волонтерства як різновиду волонтерської діяльності. Спортивна наука України. 2013;5:33-37.

18. Лях ТЛ. Види мотивації до волонтерської діяльності. Вісник Запорізького національного університету. Запоріжжя. 2011;2(15):37-41.

19. Омеляненко В, Омеляненко І. Волонтерство у масовому спорті. Матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф. «Актуальні проблеми розвитку спорту для всіх: досвід, досягнення, Управління розвитком масової фізичної культури. 2019 [цитовано 2022 Лют 09]; 1:39-44.

20. Первушина ЕА. PR діяльність в волонтерському центрі «Сочи 2014». Сборник материалов VIII Междунар. науч. конгр. «Роль бизнеса в трансформации российского общества. Москва: Экон. информ; 2013:698-699.

21. Петренко ІВ. Спортивне волонтерство як напрямок соціальної діяльності студентів [Інтернет]. 2018 [цитовано 2020 Жов 12]; Доступно: <http://hdafk.kharkov.ua/wp-content/uploads/2018/03>

22. Петренко ІВ. Спортивне волонтерство як соціокультурний феномен сучасності [Інтернет]. 2021 [цитовано 2022 Бер 12]; (5). Доступно: <https://doi.org/10.32782/humanitas/2021.5.7>

23. Петренко ІВ, Бондар АС. Участь студентів у спортивному волонтерському русі. Стратегічне управління розвитком галузі «Фізична культура і спорт»: Матеріали III регіональної наук.-практ. Інтернет-конф. за участю міжнародних спеціалістів. Харків; 2015:186-193.

24. Преблагина ЕН. Корпоративное волонтерство: инструкция по применению – электронный ресурс. Электронный ресурс: www.inside-pr.ru/blogotvoritelnost

25. Романова ГМ, Макарова ИН., Шашков АВ. Мотивационные аспекты организации волонтерской деятельности в условиях организации событийных мероприятий в туризме. Известия Сочинского государственного университета. 2013;4-1(27):149-158.

26. Смит Д. Добровольцы – капитал будущего? Курьер ЮНЕСКО; 2001.

27. Файзуллин ИФ. Формирование общекультурных компетенций у студентов вузов физической культуры и спорта в процессе волонтерской деятельности на крупных спортивных мероприятиях. Казань; 2017. 152 с.

28. Allen JB, Bartle M. Sport event volunteers' engagement: management matters. Managing Leisure. 2014;19(1):36-50.

29. Antonelli V, Bellioni A, Carbone A. Sport facilities managment. Roma. 1983;2:200 p.

30. Caroline R. Volunteers in sport: Motivations and commitment to volunteer roles. from Aspetar Sports Medicine Journal. 2015: <http://www.aspetar.com/journal/viewarticle.aspx?id=30#.VnB-B8iim230>.

31. Dolnicar S. What motivates which volunteers? Psychographic heterogeneity among volunteers in Australia. *International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations*. 2007;18(2):135-155.

32. Imas Y, Borysova O, Kogut I, Yarmolenko M, Marynych V, Shlonska O. Football training as a method to improve the psycho-emotional state of schoolchildren with mental development impairments. *Journal of Physical Education and Sport* © (JPES). 2018;18(1):23-27. DOI:10.7752/jpes.2018.01003

33. Kogut I, Borysova O, Kostyukevich V, Yarmolenko M, Goncharenko I, Marynych V, Shlonska O. The effectiveness of the author's training program for football for the athletes of Special Olympics in Ukraine. *Journal of Physical Education and Sport* © (JPES). 2018;378:2522-2527. (Accepted for publication December 17, 2018) DOI:10.7752/jpes.2018.04378

34. Kogut I, Goncharenko E and al. Unified gives us a chance. An evaluation of Special Olympics Youth Unified Sports Programme in Europe-Eurasia. Ireland: University of Ulster; 2010. 96 p.

35. Lester M, Salamon S, Wojciench Sokolowski and Magan A.Haddock Measuring the economic value of volunteer work globally: concepts, estimates and a roadmap to the future. John Hopkins University. USA; 2011.

36. Miller LE. Understanding the motivation of volunteers: An examination of personality differences and characteristic of volunteers paid employment. *Journal of Voluntary Action Research*. 14:112-122.

LITERATURE

1. Boyko I, Radchenko L. Volunteering in the Olympic sport. *Nauka v olimpiyskom sporte*. 2018 (4) 32-38.

2. Bondar AS. Volunteer preparation within the frames of Euro-2012.Slobozhanskyi naukovy sportyvnyi visnyk. Kharkiv: KSAPC. 2010;2:149-152.

3. Bondarenko ZP. Volunteering at higher educational institution. *Visnyk Zaporizkoho natsionalnoho universytetu*. 2008;1:25-31.

4. Bondarenko ZP, Zhuravel TV, Liakh TL. Management of volunteer group from A Z: teaching guide. Kyiv. 2012; Verso-04. P. 288.

5. Borysova OV, Kohut IO, Marynych VL. Peculiarities of training future physical culture and sport specialists to work with disabled persons. Physical culture and sport: experience and prospects: materialy Mizhnar. naukovy-prakt. konf. Chernivtsi: Chernivetskyi nats. un-t; 2017. P. 122-124.

6. Vaynilovych NA. Factors of forming human motivation to engage in volunteering. *Visnyk NTUU «KPI»*. *Politology. Sociology. Law*. 2012 [cited 2020 Nov 21]; 2(14):53-59.

7. Vaynola RH, Karpaska AI, Komarova NM et al. Volunteering movement in Ukraine: development trends. Kyiv; 2002. 406 p.

8. Holub VL. Role of volunteering in educational and scientific space of society and its significance for state management. *Zbirnyk prats Natsionalnoi akademii derzhavnogo upravlinnia pry Prezidentovi Ukrainy*. 2013;2:160-178.

9. Ievtukha VB, Harkavenko ZO. Bases of volunteering: teaching guide. Kyiv: Feniks; 2012. 208 p.

10. Zaveryko NV. Organization of volunteer service work: method. recommendations. Zaporizhzhia: ZSU; 2005. 28 p.

11. Law of Ukraine «On volunteering» of 19.04.2011 № 3236-VI [Electronic resource]. Access mode: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3236-17>.

12. Kohut IO, Matveiev SF, Marynych VL, Honcharenko IV. Conceptual provisions for realization of socio-humanistic bases of adaptive physical culture in Ukrainian educational space. *Teoria i metodyka fizykhovannia i sportu*. 2020;2:130-142. DOI: 10.32652/tmfvs.2020.2.130-142.

13. Krutitskaya EV, Ognev AS. Methodical recommendations on organization and development of volunteering at higher educational institution. Moscow: 2015.

14. Krutsevych TI. Social aspects of relations between Ukrainian youth and athletes of Special Olympiads. In: Physical education, sport and health culture in modern society; zb. nauk. prats Skhidnoievrop. nats. Un-tu im. Lesi Ukrainky; Lutsk; 2014 [cited 2022 Mar 12]; 2(26):5-10.

15. Larionova N, Kratinova V, Karaman O. Historical and phenomenological analysis of volunteering. *Social pedagogics: theory and practice*. 2007;3:99-105.

16. Levkiv V. Sports volunteering characteristics as a kind of volunteering. *Sportyvna nauka Ukrainy*. 2013 [cited 2020 Sep 15]; 5(56):33-37.

17. Levkiv V, Makuts T. Sports volunteering characteristics as a kind of volunteering. *Sportyvna nauka Ukrainy*. 2013;5:33-37.

18. Liakh TL. Types of motivation to volunteering. *Visnyk Zaporizkoho natsionalnoho universytetu*. Zaporizhzhia. 2011;2(15):37-41.

19. Omelchenko V, Omelchenko I. Volunteering in mass sports. *Materialy VI Mizhnar. nauk.-prakt. konf. «Actual issues of sport for all development: experience, achievements, Managing mass physical culture development*. 2019 [cited 2022 Feb 09]; 1:39-44.

20. Pervushina EA. PR activity in volunteer centre «Sochi 2014». *Sbornik materialov VIII Mezhdunar. nauch. kongr. «The role of business in Russian society transformation*. Moscow: Ekon. inform; 2013:698-699.

21. Petrenko IV. Sports volunteering as a direction of student social activity [Internet]. 2018 [cited 2020 Oct 12]; Available: <http://hdafk.kharkov.ua/wp-content/uploads/2018/03>

22. Petrenko IV. Sports volunteering as a sociocultural phenomenon of modernity [Internet]. 2021 [cited 2022 Mar 12]; (5). Available: <https://doi.org/10.32782/humanitas/2021.5.7>

23. Petrenko IV, Bondar AS. Student participation in sports volunteer movement. *Strategical managing the development of «Physical culture and sport» field: Materialy III rehionalnoi nauk.-prakt. Internet-konf. za uchastiu*

mizhnarodnykh spetsialistiv. Kharkiv; 2015:186-193.

24. Preblagina EN. Corporate volunteering: application instruction. Electronic resource: www.inside-pr.ru/blagotvoritelnost

25. Romanova GM, Makarova IN., Shashkov AV. Motivation aspects of volunteering organization in conditions of organizing touristic events. *Izvestiya Sochinskogo universiteta*. 2013;4-1(27):149-158.

26. Smith D. Volunteers are the capital of the future? *Kuryer UNESCO*; 2001.

27. Fayzullin IF. Formation of general cultural competencies in students of physical culture and sport institutions in the process of volunteering at major competitions. Kazan; 2017. 152 p.

28. Allen JB, Bartle M. Sport event volunteers' engagement: management matters. *Managing Leisure*. 2014;19(1):36-50.

29. Antonelli V, Bellioni A, Carbone A. Sport facilities managment. Roma. 1983;2:200 p.

30. Caroline R. Volunteers in sport: Motivations and commitment to volunteer roles. from Aspetar Sports Medicine Journal. 2015: <http://www.aspetar.com/journal/viewarticle.aspx?id=30#.VnB-B8iim230>.

31. Dolnicar S. What motivates which volunteers? Psychographic heterogeneity among volunteers in Australia. *International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations*. 2007;18(2):135-155.

32. Imas Y, Borysova O, Kogut I, Yarmolenko M, Marynych V, Shlonska O. Football training as a method to improve the psycho-emotional state of schoolchildren with mental development impairments. *Journal of Physical Education and Sport* © (JPES). 2018;18(1):23-27. DOI:10.7752/jpes.2018.01003

33. Kogut I, Borysova O, Kostyukevich V, Yarmolenko M, Goncharenko I, Marynych V, Shlonska O. The effectiveness of the author's training program for football for the athletes of Special Olympics in Ukraine. *Journal of Physical Education and Sport* © (JPES). 2018;378:2522-2527. (Accepted for publication December 17, 2018) DOI:10.7752/jpes.2018.04378

34. Kogut I, Goncharenko E and al. Unified gives us a chance. An evaluation of Special Olympics Youth Unified Sports Programme in Europe-Eurasia. Ireland: University of Ulster; 2010. 96 p.

35. Lester M, Salamon S, Wojciench Sokolowski and Magan A.Haddock Measuring the economic value of volunteer work globally: concepts, estimates and a roadmap to the future. John Hopkins University. USA; 2011.

36. Miller LE. Understanding the motivation of volunteers: An examination of personality differences and characteristic of volunteers paid employment. *Journal of Voluntary Action Research*. 14:112-122.

Надійшла 07.04.2022

ІНФОРМАЦІЯ ПРО АВТОРІВ

Когут Ірина Олександрівна <https://orcid.org/0000-0002-8862-9545>, kogut_irina@ukr.net

Степанюк Олена Вікторівна <https://orcid.org/0000-0002-8657-5221>, estepaniuk7@gmail.com

Національний університет фізичного виховання і спорту України,
вул. Фізкультури 1, м. Київ, 03150, Україна

INFORMATION ABOUT THE AUTHORS

Kogut Iryna <https://orcid.org/0000-0002-8862-9545>, kogut_irina@ukr.net

Stepaniuk Olena <https://orcid.org/0000-0002-8657-5221>, estepaniuk7@gmail.com

National University of Ukraine on Physical Education and Sport
Fizkul'tury str. 1, Kyiv, 03150, Ukraine